

6η Διάλεξη: Στρατηγικός Προγραμματισμός: Ανάλυση Εσωτερικού & εξωτερικού Περιβάλλοντος και Χάραξη Στρατηγικής

**Σήφης Πλυμάκης,
Επίκουρος Καθηγητής
Δημοσίων Πολιτικών**

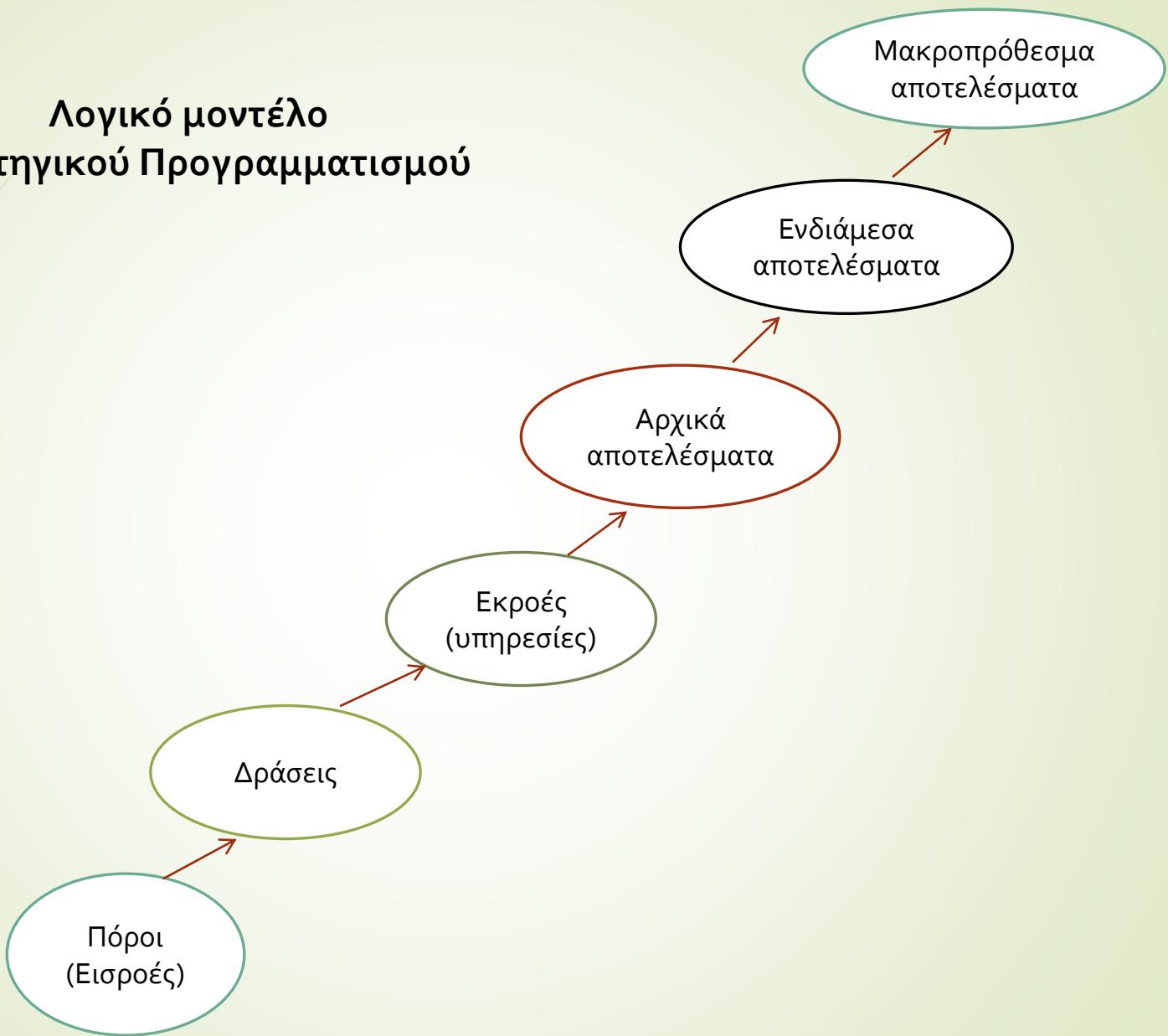
Μάθημα: Δημόσια Διοίκηση & Δημόσιο Μάνατζμεντ

Το λογικό μοντέλο του Στρατηγικού Προγραμματισμού

Λογικό μοντέλο Στρατηγικού Προγραμματισμού

Στρατηγικό Πρόγραμμα: Βασικές έννοιες & αρχές

- ❑ Θα πρέπει να αποτελεί ένα ενιαίο μοντέλο προγραμματισμού για το σύνολο των οργανωτικών μονάδων του φορέα και να βασίζονται σε αυτό οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- ❑ Συνήθως έχει θεσμοθετημένη διάρκεια 3 έως 5 έτη
- ❑ Η εφαρμογή του σε ετήσια βάση εξειδικεύεται μέσω των ετήσιων σχεδίων δράσης
- ❑ Θα πρέπει να εναρμονίζεται / ενοποιηση με τον προϋπολογισμό του φορέα – απαιτηση κοστολόγησης & χρηματοδοτικής κάλυψης δράσεων στρατηγικού προγράμματος
- ❑ Οι διαδικασίες του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης του στρατηγικού προγράμματος, θα πρέπει να είναι συμμετοχικές και
- ❑ Να βασίζονται σε δεδομένα (ποσοτικά & ποιοτικά)

Στρατηγικός Προγραμματισμός: Φάσεις Ανάπτυξης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- **Ανάλυση περιβάλλοντος:** Περιλαμβάνει τόσο το εξωτερικό όσο και το εσωτερικό περιβάλλον του.
- **Διαμόρφωση – ανάπτυξη στρατηγικής:** Βασικές κατευθύνσεις (αποστολή, όραμα, στρατηγικοί στόχοι) του οργανισμού στο μέλλον (στρατηγικός σχεδιασμός) και η ανάπτυξη -εξιδίκευσή τους (Επιχειρησιακός σχεδιασμός).

- Η διάχυση της στρατηγικής στο σύνολο του οργανισμού και η κατανομή των σχετικών πόρων για την εφαρμογή της.
- Υλοποίηση της στρατηγικής με δραστηριότητες, έργα, προγράμματα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- **Παρακολούθηση υλοποίησης:** Συστήματα που παρακολουθούν και μετρούν, αναλύουν, αναθεωρούν και συγκρίνουν την απόδοση στη βάση προτύπων.
- **Ανατροφοδότηση- λήψη διορθωτικών μέτρων:** Βασικό υλικό τα αποτελέσματα της παρακολούθησης για την υποστήριξη των δομών λήψεως αποφάσεων.

Στρατηγικό Πρόγραμμα & Εργαλεία Προγραμματισμού

- SWOT
- PESTEL
- GAP analysis
- Αξιολόγηση Επιχειρησιακής Ικανότητας
- Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Σχεδιασμός

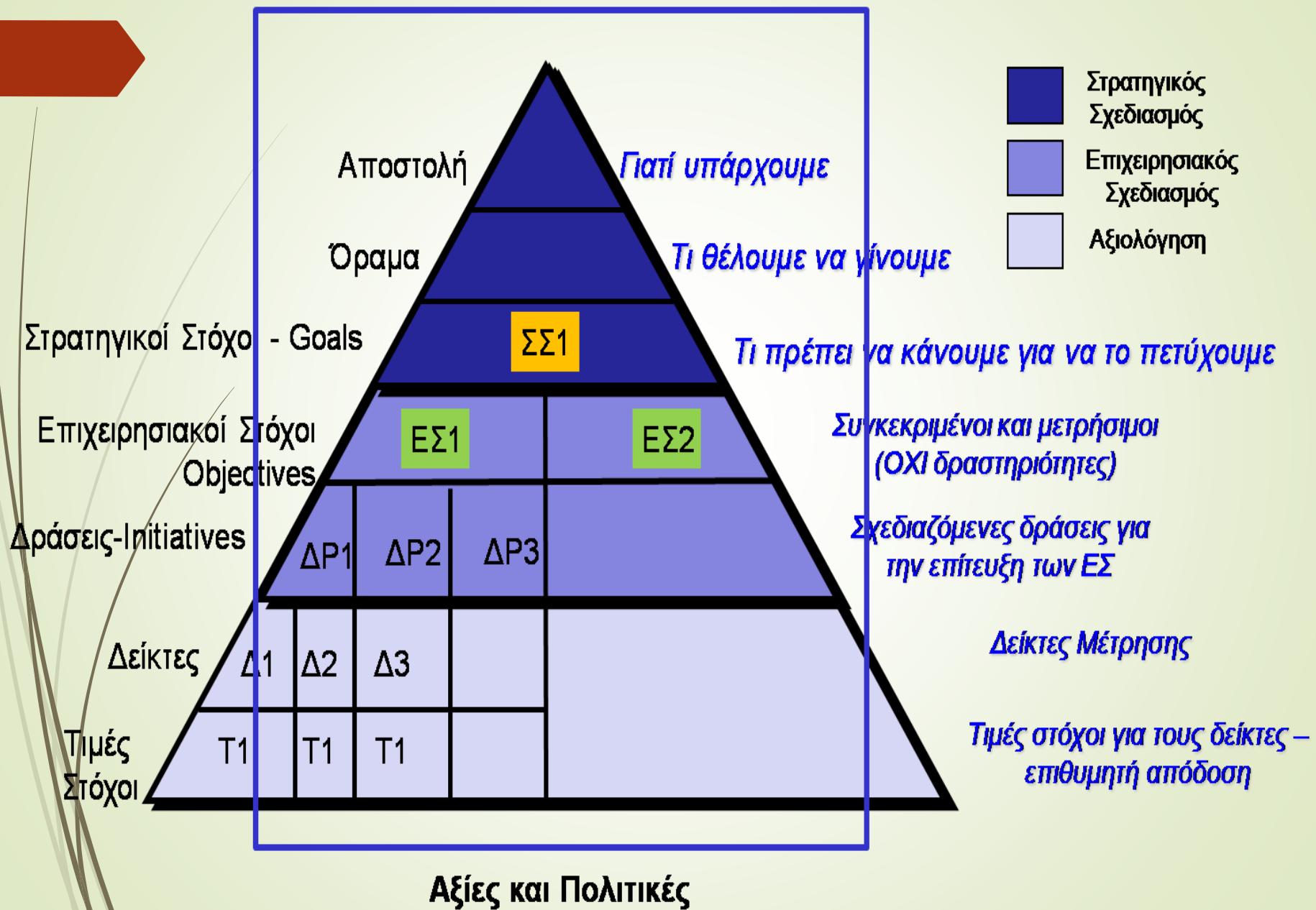
Υλοποίηση

- MBO
- BSc
- Στρατηγικό Πρόγραμμα

- MBO
- BSc
- Συμμετοχική αξιολόγηση
- Αξιολόγηση επιπτώσεων

Αξιολόγηση

Στρατηγικός Προγραμματισμός : βασικοί όροι και έννοιες

Παράδειγμα – Υπουργείο Εργασίας

Δράσεις εφαρμογής

- Νέα προγράμματα σπουδών στα πανεπιστήμια
- Εθνικό πλαίσιο ψηφιακών δεξιοτήτων
- Προγράμματα κατάρτισης πτυχιούχων στις ψηφιακές δεξιότητες
- Οικονομικά κίνητρα επιχειρήσεων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στη ψηφιακή οικονομία

Αναγνώριση Εμπλεκόμενων & Συμμετοχικός Προγραμματισμός

Συμμετοχικός Προγραμματισμός

Αναγνώριση
Εμπλεκόμενων

Συμμετοχή στην
Αξιολόγηση της
υφιστάμενης
λειτουργίας του
φορέα

Συμμετοχική
επιλογή
προτεραιοτήτων
& στόχων

Συμμετοχή στην
υλοποίηση
συγκεκριμένων
δράσεων του
στρατηγικού
προγράμματος

Συμμετοχική Αξιολόγηση Υφιστάμενης Λειτουργίας

- Ωφελούμενοι υπηρεσιών
- Εμπλεκόμενοι φορείς
- Στελέχη φορέα
- Βαθμός Εμπλοκής & Επιρροής
- Μοντέλο Συμμετοχής

Ανάλυση Εμπλεκόμενων

Συμμετοχική Αξιολόγηση

- Διαβούλευση
- Υφιστάμενη λειτουργία φορέα
- Προβλήματα
- Ανάγκες
- Απόψεις
- Προσδοκίες

- Ανάγκες προς κάλυψη
- Στόχοι προς επίτευξη
- Προτεραιοποίηση αναγκών & στόχων
- Στάσεις – απόψεις
- Βαθμός συμμετοχής & εμπλοκής

Αποτελέσματα Συμμετοχικής Αξιολόγησης

Μοντέλα & Εργαλεία Συμμετοχής Εμπλεκόμενων

Αναγνώριση Εμπλεκόμενων

Καθορισμός Βαθμού Συμμετοχής Εμπλεκόμενων

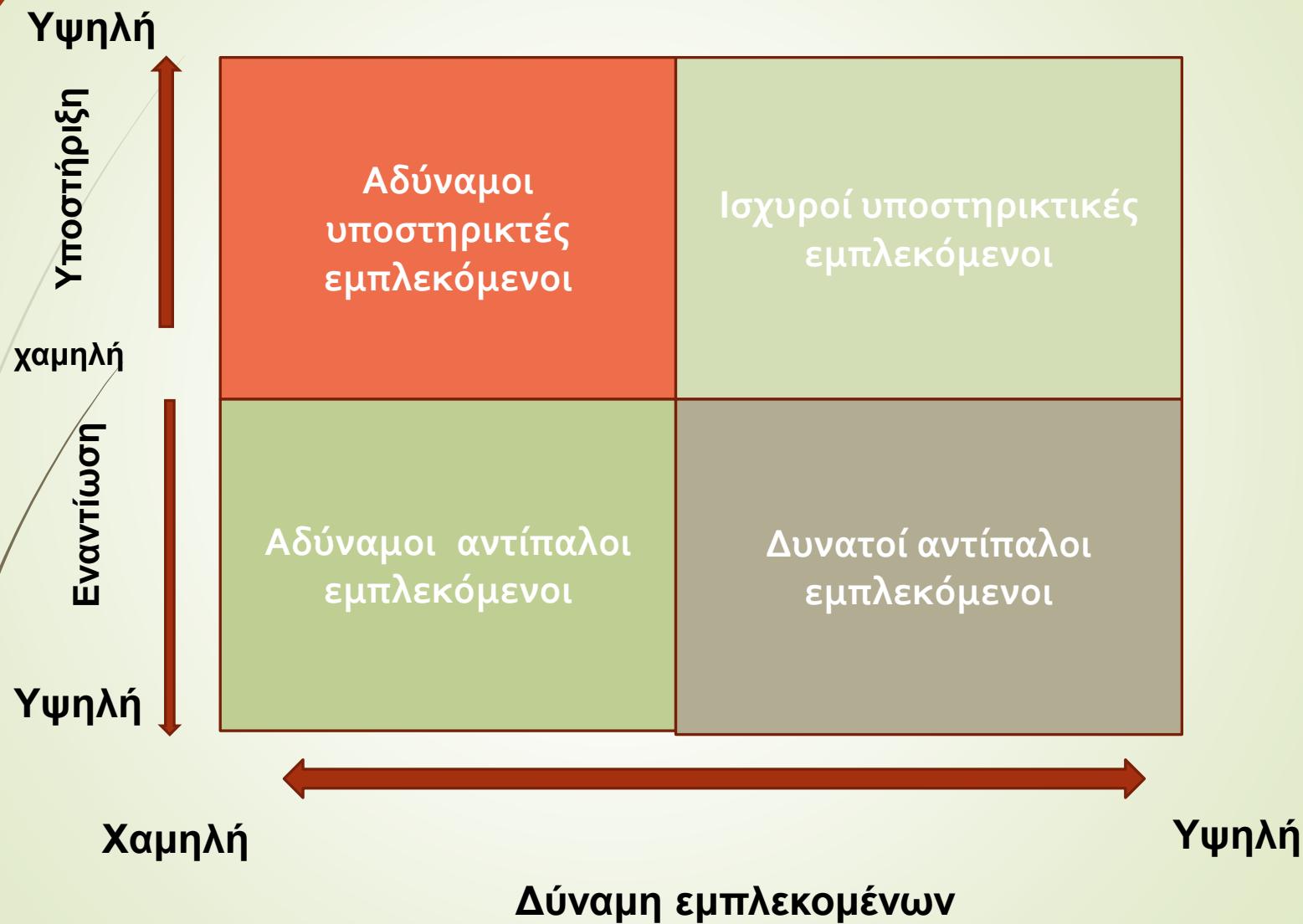
Συμβολή στην
αναγνώριση της
ανάγκης –
προβλήματος

Βαθμός εμπλοκής

Επιπτώσεις
αρνητικής / θετικής
στάσης στην
επίτευξη του στόχου

Στάση – Απόψεις

Επιλογή βαθμού Συμμετοχής Εμπλεκομένων

Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος Οργανισμού και Σχεδιασμός της Στρατηγικής

Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος Οργανισμού και Σχεδιασμός της Στρατηγικής

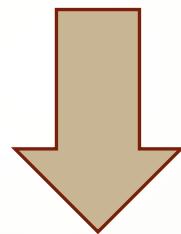

Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος

Εσωτερικό
Περιβάλλον

Εξωτερικό
Περιβάλλον

Στρατηγική
& Στόχοι

Υφιστάμενη
λειτουργία,
προβλήματα,
ανάγκες, απόψεις,
προσδοκίες

Εξελίξεις,
αλλαγές,
τάσεις

Διασύνδεση
αναγκών προς
κάλυψη &
στόχων προς
επίτευξη

Από την Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Λειτουργίας, στο Στρατηγικό Προγραμματισμό

Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος και επιλογή Στρατηγικής Οργανισμού

Εσωτερικό Περιβάλλον

- Παροχή υπηρεσιών
- Προβλήματα παροχής
- Ανάγκες οργανισμού
- Ανάγκες & απόψεις στελεχών

Εξωτερικό Περιβάλλον

- Αλλαγές
- Τάσεις
- Προκλήσεις
- Απειλές

Στρατηγική

- στόχοι προς επίτευξη
- Διασύνδεση αναγκών & προβλημάτων με στόχους προς επίτευξη

Συμμετοχική Αξιολόγηση Περιβάλλοντος Λειτουργίας Οργανισμού

Αναγνώριση
Εμπλεκόμενων

Συμμετοχή στην
Αξιολόγηση της
υφιστάμενης
λειτουργίας του
φορέα

Συμμετοχική
επιλογή
προτεραιοτήτων
& στόχων

Συμμετοχική Αξιολόγηση Υφιστάμενης Λειτουργίας

- Ωφελούμενοι υπηρεσιών
- Εμπλεκόμενοι φορείς
- Στελέχη φορέα
- Βαθμός Εμπλοκής & Επιρροής
- Μοντέλο Συμμετοχής

**Αναγνώριση
Εμπλεκόμενων**

Εργαλεία & τομείς συμμετοχικής αξιολόγησης

- Συμμετοχή στελεχών & πολιτών
- Διαβούλευση
- Υφιστάμενη λειτουργία φορέα
- Προβλήματα
- Ανάγκες
- Απόψεις
- Προσδοκίες

- Ανάγκες προς κάλυψη
- Στόχοι προς επίτευξη
- Διασύνδεση αναγκών – προβλημάτων και στόχων προς επίτευξη
- Προτεραιοποίηση αναγκών & στόχων
- Δείκτες αξιολόγησης

**Συμμετοχική
Αξιολόγηση**

Ανάλυση Εσωτερικού Περιβάλλοντος Λειτουργίας Οργανισμού

Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος Οργανισμού και Σχεδιασμός της Στρατηγικής

Ανάλυση SWOT

Εσωτερικό
Περιβάλλον

Δυνατά Σημεία –
πλεονεκτήματα
Οργανισμού

Προκλήσεις –
ευκαιρίες εξωτερικού
περιβάλλοντος

SWOT

Αδύνατα Σημεία –
Προβλήματα
Οργανισμού

Απειλές – κίνδυνοι
εξωτερικού
περιβάλλοντος

Εξωτερικό
Περιβάλλον

Ανάλυση S.W.O.T.: Βασικά χαρακτηριστικά

Εσωτερικό

περιβάλλον: Η ανάλυση των παραγόντων της επιχειρησιακής λειτουργίας του οργανισμού

Strengths:

Αναφέρεται σε εκείνα τα χαρακτηριστικά του οργανισμού τα οποία αποτελούν ισχυρά πλεονεκτήματα αυτού.

Weaknesses:

Αναφέρεται σε εκείνα τα χαρακτηριστικά του οργανισμού τα οποία δημιουργούν κενά και αδυναμίες στη λειτουργία του.

Εξωτερικό περιβάλλον

: Η ανάλυση των εξωτερικών επιδράσεων που δεν προσδιορίζει ο οργανισμός

Opportunities:

Αφορά εκείνες τις συνθήκες του περιβάλλοντος, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά και προς όφελος της λειτουργίας του οργανισμού.

Threats:

Οι συνθήκες του περιβάλλοντος που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη λειτουργία του οργανισμού, είτε μέσω της διεύρυνσης των αδυναμιών, είτε μέσω της εξασθένισης των δυνατών σημείων του οργανισμού.

Θετική διάσταση:

Αναγνώριση των θετικών παραγόντων

Αρνητική διάσταση:

Αναγνώριση των αρνητικών παραγόντων

- Κύρια χρήση:** Η συμβολή στη διαμόρφωση της στρατηγικής (στρατηγικός στόχος, στρατηγικό σχέδιο, ένα project κλπ) και την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων.
- Εφαρμογή:** σε όλο τον οργανισμό, σε κάποιο ή κάποια τμήματα, σε συγκεκριμένο πεδίο στρατηγικής ή για την ανάλυση οποιουδήποτε πεδίου περιεχομένου).

Η Ανάλυση S.W.O.T. : Πλεονεκτήματα vs Μειονεκτήματα

Είναι απλή στη χρήση

Προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα του περιβάλλοντος (εσωτερικού και εξωτερικού) μιας οργάνωσης.

Εφαρμόζεται σε όλα τα επίπεδα διοίκησης του οργανισμού και σε κάθε δραστηριότητά του.

Επιτρέπει στον οργανισμό να δρά προληπτικά αντιλαμβανόμενος το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται.

Αναλύει το περιβάλλον σε ένα στενό εύρος γύρω από τον οργανισμό ή τον σκοπό για τον οποίο διεξάγεται, περιορίζοντας τη «μεγάλη εικόνα»

Είναι στατική ανάλυση (snapshot) και δε λαμβάνει υπόψη τις μεταβαλλόμενες συνθήκες

Αν δεν είναι αναλυτική οδηγεί σε εσφαλμένες διαπιστώσεις (εσφαλμένα, υπεραισιόδοξα ή ανεπαρκώς καθορισμένα στοιχεία).

Δεν προτείνει αυτόματα στρατηγικές αλλά αποτελεί κατηγοριοποιηση εξεταζόμενων παραγόντων (συνθήκες - χαρακτηριστικά) του περιβάλλοντος.

Παράδειγμα S.W.O.T.

- Εκπαιδευμένο-εξειδικευμένο προσωπικό
- Εξελιγμένη πληροφοριακή υποδομή
- Εμπειρία
- Δικτύωση

ΔΥΝΑΤΑ
ΣΗΜΕΙΑ

- Διεθνείς συνεργασίες
- Νέο νομοθετικό πλαίσιο
- Χρηματοδοτήσεις ΕΣΠΑ
- Νέες ανάγκες για την πάροχή υπηρεσιών

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

ΑΔΥΝΑΤΑ
ΣΗΜΕΙΑ

- Ακατάλληλες κτιριακές υποδομές
- Έλλειψη οργανωσιακής κουλτούρας
- Οργανωτική δομή
- Απουσία καινοτομίας

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Δημοσιονομική κρίση
- Νέοι πάροχοι ομοιειδών υπηρεσιών
- Περικοπή δημόσιας χρηματοδότησης

Παράδειγμα: ΑΣΕΠ Ανάλυση περιβάλλοντος - SWOT

SΔυνατά Σημεία –:

- Έμπειρο & καταρτισμένο Προσωπικό
- Ενημερωμένο & σύγχρονο Portal και ΟΠΣ
- Φήμη- εικόνα Φορέα
- Έμπειρία
- Τεχνογνωσία

Ο - Ευκαιρίες:

- ΕΣΠΑ
- Διεύρυνση αρμοδιοτήτων
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
- Αίτημα – πιέσεις για αξιοκρατία

W – Αδύνατα Σημεία:

- Έλλειψη προσωπικού
- Μη ορθολογική κατανομή προσωπικού
- Θέματα συντονισμού οργανωτικών μονάδων
- Ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή
- Χρονοβόρες διαδικασίες

T - Απειλές:

- Πολιτικές παρεμβάσεις
- Υπερβολική αύξηση φόρτου εργασίας
- Χαμηλή διείσδυση νέων τεχνολογιών
- Πολυπλοκότητα νομοθετικού πλαισίου

Παράδειγμα SWOT - ΟΑΕΔ

S - Δυνατά Σημεία

- Εμπειρία φορέα
- Στελέχωση
- Προϋπολογισμός φορέα
- Γεωγραφική παρουσία φορέα
- Προϋπολογισμός φορέα

O - Ευκαιρίες

- Νέο ΕΣΠΑ
- Πολιτική ΕΕ για την απασχόληση
- Κυβερνητική πολιτική για την αντιμετώπιση της ανεργίας

W - Δυνατά Σημεία

- αποτελεσματικότητα προγραμμάτων & υπηρεσιών
- Δεξιότητες προσωπικού
- Πληροφοριακά συστήματα
- Στρατηγικός προγραμματισμός
- Αξιολόγηση

T - Απειλές

- Διεθνής οικονομική κρίση
- Όξυνση προβλημάτων ανεργίας
- Ανταγωνισμός από άλλους φορείς απασχόλησης
- Μεταφορά αρμοδιοτήτων & πόρων για την απασχόληση στις Περιφέρειες
-

Αξιολόγηση Επιχειρησιακής Ικανότητας

Οργανωτική
Δομή

Παροχή
Υπηρεσιών

Οικονομική
Λειτουργία

Ανθρώπινο
Δυναμικό

- Θεσμικό πλαίσιο
- Οργανόγραμμα
- Κατανομή αρμοδιοτήτων
- Συναρμοδιότητες – επικαλύψεις
- Επικοινωνία
- Συντονισμός

- Μοντέλα & εργαλεία παροχής υπηρεσιών
- Διαδικασίες παροχής & τυποποίηση
- Πληροφοριακά συστήματα
- Δεδομένα παροχής υπηρεσιών
- Στρατηγικός προγραμματισμός
- Παρακολούθηση & δεξιολόγηση υπηρεσιών

Οργανωτική Δομή

Παροχή Υπηρεσιών

Χρηματοδότηση

Ανθρώπινο Δυναμικό

- Προϋπολογισμός
- Πηγές χρηματοδότησης
- κατανομή χρηματοδότησης
- Κόστος παροχής

- Στελέχωση
- Τυπικά προσόντα
 - Δεξιότητες
 - Οργανωσιακή κουλτούρα
 - Πολιτική ανθρώπινου δυναμικού

Προβλήματα

Στόχοι

Ανάγκες

Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος Οργανισμού

Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος : Αλλαγές, Προκλήσεις & απειλές για τον Οργανισμό

Πολιτική
κατάσταση

Οικονομία

Κοινωνία

Τεχνολογία

Προστασία
Περιβάλλοντος

Νομοθετικό
πλαίσιο

Ανάλυση P.E.S.T.E.L.: Βασικά χαρακτηριστικά πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα

Που? (πεδίο εφαρμογής):

- Το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού και οι συνθήκες στις οποίες αναπτύσσεται η στρατηγική του.
- Εργαλείο για μακρο-ανάλυση, εξερευνώντας περιοχές που πιθανόν δε θα εξετάζονταν.
- Δίνει τη «μεγάλη εικόνα» την οποία δε δίδει η SWOT και αποτελεί την αφετηρία σε πλειάδα πληροφοριών.

Πότε:

Στα πρώτα στάδια του στρατηγικού σχεδιασμού καθώς:

- Συντελεί στην αναγνώριση των απειλών και ευκαιριών και στην ανάπτυξη των εναλλακτικών στρατηγικών.
- Δύναται να αποτελέσει ένα πλαίσιο αξιολόγησης των προτεινομένων στρατηγικών.
- Αποτελεί το υπόβαθρο για την ανάπτυξη και χρήση μιας πλειάδας άλλων εργαλείων στη συνέχεια.

Δυσκολίες:

- Η απαίτηση για συγκεκριμένα και αξιόπιστα στοιχεία σε μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων της κοινωνικής και κρατικής λειτουργίας.
- Η διάθεση εξειδικευμένου προσωπικού για την αξιοποίηση των σχετικών στοιχείων.
- Αναλόγως με το είδος του οργανισμού, κάθε παράγοντάς της έχει διαφορετικό βάρος.
- Η PESTEL δε διαμορφώνει τη στρατηγική του οργανισμού, παρά μόνο προσδιορίζει και καταγράφει το περιβάλλον-πλαίσιο μέσα στο οποίο θα διαμορφωθεί και θα εκτελεστεί αυτή.

Ανάλυση P.E.S.T.E.L.: Βασικά χαρακτηριστικά

Political

Πολιτικές συνθήκες του περιβάλλοντος (π.χ. πολιτική αστάθεια, βασικές αρχές και ιδεολογίες της επικρατούσας πολιτικής κατεύθυνσης, πιθανότητα πολιτικών ανατροπών - εξελίξεων κτλ)

Economical

Οικονομικό υπόβαθρο του περιβάλλοντος (π.χ. πληθωρισμός, επιτόκια δανεισμού - καταθέσεων, κρατικός προϋπολογισμός, χρηματοοικονομικό σύστημα, ύψος επενδύσεων κτλ).

Social

Το κοινωνικό υπόβαθρο του περιβάλλοντος (π.χ. κοινωνικές ομάδες, δημογραφικά στοιχεία και προβλέψεις, την ύπαρξη ή όχι κοινωνικής συνοχής, ομάδες πίεσης και συμφερόντων κτλ).

Technological

Τεχνολογικό υπόβαθρο του περιβάλλοντος (π.χ. ενσωμάτωση και διάδοση τεχνολογίας ΤΠΕ, προοπτικές ανάπτυξης νέων τεχνολογιών, κύρια ερευνητικά πεδία, εμπλεκόμενοι επιστημονικοί φορείς, πατέντες τεχνολογικών λύσεων κτλ)

Environmental

Περιβαλλοντικές συνθήκες και συσχέτισή τους με τους άλλους 5 παράγοντες (π.χ. ισχυρό ή μη νομικό υπόβαθρο για το περιβάλλον, ύπαρξη κουλτούρας προστασίας και διατήρησης των φυσικών περιβαλλοντικών στοιχείων κτλ).

Legal

Νομικό και θεσμικό πλαίσιο που επικρατεί (π.χ. νόμοι, νομολογία, λειτουργία δικαστικού συστήματος, βαθμό εφαρμογής των νόμων, το επίπεδο και το είδος των κυρώσεων κτλ).

Παράδειγμα: ΑΣΕΠ - PESTEL

Political

Πολιτική ρητορική αξιοκρατίας, κυβερνητικές εξαγγελίες για πάταξη της διαφθοράς & αξιοκρατία, επέκταση αρμοδιοτήτων ΑΣΕΠ, εθνικό πρόγραμμα προσλήψεων μέσω ΑΣΕΠ στο δημόσιο τομέα

Economical

οικονομική κρίση, από- ανάπτυξη, αύξηση ανεργίας & αναζητούντων εργασία

Social

Ανεργία, ανεργία πτυχιούχων, ανεργία νέων, κοινωνική δυσαρέσκεια και αντίδραση για αναξιοκρατία και επιλογή προσωπικού δημόσιου τομέα

Technological

Υποστήριξη διεξαγωγής διαγωνιστικών διαδικασιών ΑΣΕΠ μέσω ΙΤ, καταγραφή και αξιολόγηση αναγκών δημόσιων οργανισμών σε προσωπικό

Environmental

Βιώσιμη ανάπτυξη, προστασία περιβάλλοντος

Legal

επικαιροποίηση θεσμικού πλαισίου ΑΣΕΠ, ενίσχυση ρόλου ΑΣΕΠ, νέες αρμοδιότητες ΑΣΕΠ

Παράδειγμα: ΟΑΕΔ - PESTEL

Political

Πολιτική ρητορική για την καταπολέμηση της ανεργίας, κυβερνητικές εξαγγελίες για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη ψηφιακή οικονομία και τους τομείς της νέας οικονομίας, επέκταση αρμοδιοτήτων ΟΑΕΔ, εθνικό πρόγραμμα για την απασχόληση, νέα πολιτική ΕΕ για την απασχόληση

Economical

οικονομική κρίση, από- ανάπτυξη, νέα οικονομία, ψηφιακή οικονομία, 4^η βιομηχανική επανάσταση, διεθνής οικονομικός ανταγωνισμός, ανταγωνισμός προσέλκυσης επενδύσεων

Social

Ανεργία, μακροχρόνια ανεργία, ανεργία πτυχιούχων, ανεργία νέων, κοινωνική δυσαρέσκεια, κοινωνική & εργασιακή ανασφάλεια, προβλήματα κοινωνικής & εργασιακής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ και ΕΚΟ

Technological

Πληροφοριακά συστήματα & εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τεχνητή νοημοσύνη στη δημόσια διοίκηση, μεγα-δεδομένα στη δημόσια διοίκηση', ψηφιακή οικονομία, 4^η βιομηχανική επανάσταση

Environmental

Βιώσιμη ανάπτυξη, πράσινη επιχειρηματικότητα, προστασία περιβάλλοντος

Legal

κανονιστική ανάπλαση θεσμικού πλαισίου ΟΑΕΔ, ενίσχυση ρόλου ΟΑΕΔ, νέες αρμοδιότητες ΟΑΕΔ, εκχώρηση αρμοδιοτήτων πολιτικής απασχόλησης στις Περιφέρειες

**Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας !!!**